

OB OTVORITVI TOVARNE GRADBENIH ELEMENTOV V SOŠTANJU

ŠE EN KORAK NAPREJ

V nedeljo je bila v Soštanju velika slovesnost. Kolektiv gradbenega podjetja »Gradbenik« je dokončal izgradnjo nove tovarne gradbenih elementov iz elektrofilterskega pepela. Svečanosti se je udeležil tudi podpredsednik Zvezne ljudske skupščine FRANC LESKOSEK, pomočnik sekretarja za industrijo FLRJ ing. JOZE VALENTINCIC, sekretar za industrijo LRS ing. VIKTOR KOTNIK, sekretar Okrajnega komiteja ZKS Celje FRANC SIMONIC, podpredsednik OLO Celje MIRAN CVENK in mnogi drugi ugledni gostje.

Natanko ob desetih se je pred novo tovarno začela slovesnost. Najprej je spregovoril direktor podjetja JOZE KOMPAN. Orisal je enoletno delo in težave, ki jih je bilo treba premagati, da je proizvodnja lahko nemoteno stekla.

Gradbenik slavi letos dvanajsto obletnico obstoja. Začeli so s prvim majhnim podjetjem, brez prave mehanizacije. Tedaj je bilo težko, vendar je kolektiv v tem obdobju vlagal vsa prosta sredstva za nadaljnje izpopolnjevanje podjetja. Kljub temu pa so bili vselej nekoliko v senci velikih gradbenih podjetij. Zato so se že 1957. leta oprijeli zamisli za zgraditev tovarne gradbenega materiala iz odpadnega pepela soštanjske termoelektrarne. Tesno so se povezali z Zavodom za raziskavo materialov v Ljubljani in s skupnimi močmi uresničili to drzno zamisel. Vedeti namreč moramo, da so ta problem skušali rešiti že v mnogih državah. Da pa niso povsod uspeli, še bolj — večinoma niso uspeli. To je namreč novost in se zaradi tega ni bilo možno nasloniti na neke trdne podatke. Tesno sodelovanje strokovnjakov-znanstvenikov in gradbincev-operativcev se je pokazalo kot edina pravilna pot pri reševanju zapletenih problemov. Nova tovarna v Soštanju, ki bo dajala letno preko 20 milijonov enot grad-

benih elementov, je živ dokaz temu. Vendar s tem še ni končan razvoj tega podjetja. Tovarna se bo razvijala še naprej. Sodijo, da bo po dokončani drugi fazi izgradnje dajala gradbeništvu opeko iz odpadnega pepela za 2 tisoč stanovanj letno.

Na slavnostnem zborovanju je govoril tudi sekretar za industrijo LRS ing. Viktor Kotnik. Dejal je, da ob

otvoritvi te nove tovarne ne gre za majhen uspeh. »Tovarna gradbenih elementov iz odpadnega pepela je prva tovrstna tovarna v Jugoslaviji. Kolektiv Gradbenika je opravil prav zato veliko in pionirsko delo. V zadnjih letih v Jugoslaviji mnogo gradimo. V letu 1956 smo zgradili 4 tisoč stanovanj, lani pa že domala 7 tisoč stanovanj. Gradbeništvo in zlasti industrija gradbenega materiala pa žal ne gresta z istim tempom naprej kot ostale panoge našega gospodarstva. Zato je, je dejal tovariš Kotnik, spustitev v pogon tega obrata v tem pogledu prelomnica. Ta tovarna že sedaj, še bolj pa v prihodnosti pomeni prehod k industrijskemu načinu proizvodnje v gradbeništvu.« Ko je govoril o ugodnostih, ki jih daje družba v zadnjem času gradbeništvu, je tov. Kotnik dejal: »Družba je namenila

za razvoj gradbeništva precejšnja sredstva, ki pa jih žal naše komunne in gradbena podjetja niso znala izkoristiti. Izjemo predstavlja kolektiv Gradbenika, ki se je smelo zagrizel v zamisel o zgraditvi nove tovarne gradbenih elementov, čeprav so vedeli, da bodo morali opraviti pionirsko delo. Uspeli so, in to je največja pridobitev.«

Po svečanem delu pred novo tovarno v Soštanju je sekretar za industrijo Viktor Kotnik prerezal vrvico pri vходу v tovarno in predal novo podjetje v upravljanje kolektivu. Nato so si gostje ogledali proizvodni postopek. Zlasti živo se je za probleme novega podjetja in za bodoči razvoj zanimal tovariš Leskosek, ki je kolektivno ob tej delovni zmagi čestital in mu želel pri nadaljnji izgradnji tovarne še mnogo uspehov.

Značilnosti iz razprave ing. Franca Vehovarja na zborovanju arhitektov v Celju

Načrtnost pomeni skladnost razvoja

Celje se je v preteklosti razvijalo počasi in stihajsko. Seleta leta 1928 se je pojavil prvi poizkus organizirane gradnje. Zgradili so enajst dvojčkov (pri avtobusnih garažah) na zaključnem terenu. Tedaj je ves razvoj mesta lahko usmerjal in vodil en sam človek. Po drugi svetovni vojni je gradbeni elan situacijo bistveno spremenil. Gradilo se je hitro, vendar brez etnotnega urbanističnega načrta. Seleta leta 1950 dobi Celje za vso mestno območje urbanistični program, ki ga je izdelal ing. Sorli. To je bil tudi eden prvih urbanističnih programov v Sloveniji. Med tem časom pa so se pojavili novi momenti, ki so nujno narekovali ustreznejšo rešitev razvoja mesta. Tako je bil v začetku lanskega leta v Celju ustanovljen samostojen urad za urbanizem, ki bi naj izdelal nov urbanistični načrt in hkrati skrbel za realizacijo smotrov načrta.

Ški koločvor in bodoče sečišče mestnega središča okoli sedanjih mestnih magistralskih. Razširitev vozlišč pa hkrati ni več mogoče — ker je predel okraja že zazidan.

Precej dokazovanja je bilo potrebno, preden so prodrti s trditvijo, da bi se javne zgradbe gradile v sedanjem pasu ožjega mesta in to kjer koli. Pri tem je bilo veliko napakah odločitev. Nove v prostor usiljene stavbe ne le da ne olepšajo mesta, temveč ga celo kazijo.

Tovariš Vehovar je nato govoril o starem mestu. Dejal je, da smatrajo predel, ki je bil nekoč ograjen z mestnim obzidjem, za zgodovinski predel mesta. Zato skušajo doseči, da bi občinski ljudski odbor sprejel ustrezni zaščitni odlok. Gre namreč za ohranitev karakteristik srednjeveškega dela mesta, ki so v Celju še podane. To so specifične oblike trgov in ulic ter ambient, ki ga ustvarjajo skoraj samo še klasične fasade. Dejal je, da je napaka trditve, da je vredno ohraniti le to, kar ima zgodovinsko vrednost, ostalo pa naj bi porušili in zamenjali z novim. Ne gre namreč za to, da bi ustvarili galerijo arhitektonskih fragmentov zgodovinske vrednosti v modernih kulisah, temveč želimo, da naj bo staro Celje ambient, v katerem bodo ti fragmenti živeli.

Za Celje je značilno, da so relativno strmi griči na jugu in jugovzhodu usmerili naseljevanje po dolini proti severu in zapadu. Oblikovitost tal pa je nakazala razvoj mesta v sistemu krakov. V tej smeri se je mesto dosedaj v resnici tudi širilo. Zato je Urad za urbanizem to vzel tudi za podlago svojega nadaljnje delo. Tak razvoj mesta pa tudi dovoljuje ohranitev potrebnih zelenih površin v neposredni bližini gostozidane mestnega središča in uravnovešanje vsega mestnega območja. Ta zamisel pa je imela tudi svoje nasprotnike, ki so menili, da bi zaradi problemov prometa in kanalizacije kazalo zadržati tudi zelene površine, ki segajo do mesta. Vendar tudi ta dva elementa prej zavovarjata kot pobujata razvoj mesta v krakih.

Razen tega k temu mišljenju teži še en pomemben činitelj. Objekti, ki jih gradimo danes, služijo današnjemu času in imajo svoje pogoje in zahteve. Vsaka javna institucija (na primer sodišče, poslopje banke in podobno — op. uređ.) ki jo danes gradimo, terja takoj večji parkirni prostor, ki pa ji ga v starem mestu ne moremo dati, če nečemo uničiti historično osnovo mesta. Zato se zdi lociranje novih upravnih postopij v starem središču mesta neprimerno. Tovariš Vehovar pa je v svojem izjavljanju tudi poudaril, da te zahteve urbanistov žal prihajajo prepozno.

Tako je zamisel prodrla. Mesto se bo naprej razvijalo v petih krakih. Starih stanovanjskih in enem industrijskem. V krakih so predvidene tudi funkcionalne okrožene stanovanjske soseske po sodobnih načelih, ki bodo zmogne samostojnega življenja. Na sečišču osi krakov je predvideno novo mestno središče. Prostor predviden za novo središče leži severno od sedanjega in je s starim središčem logično in funkcionalno povezano. Tvorba novega mestnega središča je postala nujna, ker se v Celju gradi vedno več javnih zgradb, ki služijo širokemu krogu prebivalcev iz mesta in okolice. To zahteva, da je bodoče mestno središče postavljeno ob prometnih vozliščih (novi bodoči potni-

Industrijski del mesta naj bi se razvijal v vzhodnem kraku, kjer že sedaj obstajajo vsi večji industrijski objekti (Emajlirka, Cinkarna in podobno.) Ta predel je tesno povezan in odvisen od tovrstnega kolodvora, ki se že gradi v Čretu. Nekaj manjših industrijskih kompleksov so določili tudi v drugih mestnih predelih, vendar le za lahko industrijo.

Veliko pozornost je vzbudila tudi maketa urbanistične rešitve razvoja severnega kraka mesta Celja, ki je bila razstavljena v avli dvorane v narodnem domu. Izdelala sta jo ing. Jure Plahutar in ing. Jože Kopitar. Mestni krak se bo v tem delu po njuni zamisli razvijal vse od Dečkove ceste, kjer je predviden prostor za šolo, do poslopja Tovarne tehtnic in od tam naprej po dolini. Ob glavni cesti so predvidene stolpnice in stolpiči, medtem ko bodo bližje Golovcu enodružinske hišice. Za to sosesko so lepo razporejena tudi otroška in športna igrišča, park na vrhu Golovca pa bo dal temu predelu mesta se posebno draž. Projektanta sta predvidela tudi v projektni prostor za trgovinski center in vrsto trgovskih paviljonov po vsem naselju.

Velike možnosti

Pred kratkim smo obiskali sekretarja Občinskega komiteja ZKS v Laškem Ljuba Zeliča in mu zastavili nekaj vprašanj o gospodarskih problemih občine in o aktivnosti političnih organizacij.

pogovjev narekuje zlasti velika rezerva delovne sile, ali z drugimi besedami — v laški občini bi se še veliko ljudi rado zaposlilo v industriji. Sedaj je v občini še vedno okoli 70 odstotkov kmečkega prebivalstva.

Naš intervju

Tovariš Zelič, kaj je po vašem mnenju prvi pogoj za širši razmah laške občine?

Sodimo, da je naš osrednji problem rekonstrukcija industrijskih objektov. To nam razen drugih tehtnih

Modernizacija kmetijske proizvodnje pa vse bolj sprošča delovno silo na deželi.

Na večjo obnovo se pripravljata tekstilna tovarna in pivovarna. Ker ste o rekonstrukciji tekstilne tovarne podrobno poročali že prej, se bom omejil na pivovarno. V pivovarni te dni namreč montirajo nove polnilne naprave. Z dosedanjimi napravami so napolnili v eni uri 1200 steklenic, z novimi pa bodo v istem času lahko napolnili kar 8 tisoč steklenic. Tako bodo odpravili ozko grlo, hkrati pa bodo lahko zadovoljili potrebe tržišča tudi v kritičnih mesecih.

Istovrstno pa so pripravili tudi načrte za igradnjo nove sladdarne. Le-ta bi bila za podjetje zelo velika pridobitev. Sedaj so namreč odvisni od uvoza slada. Ta objekt jih bo veljal okoli 150 milijonov dinarjev. Tretja etapa rekonstrukcije pivovarne pa predvideva razširitev tovarne in povečanje kapacitet od sedanjih 50 tisoč hl piva na 90 tisoč hl letno. V zadnjem delu rekonstrukcije bodo uredili tudi hladilne naprave in naprave za pasteurizacijo piva. Po končani rekonstrukciji pivovarne bo le-ta lahko zalagala s pivom tudi Primorsko, bodo pa tudi možnosti, da bodo pivo izvažali, saj se zlasti v Trstu zanimajo za laško pivo.

Seveda bo tovarna po končani obnovi lahko zaposlila nove delavce, enako tudi tekstilna tovarna, ki bo že do leta 1963 verjetno povečala vrednost proizvodnje za štirikrat, število zaposlenih pa dvignila od 450 na 700.

Kakšen odmev je imel V. kongres Socialistične zveze delovnih ljudi na politično dejavnost v laški občini?

Delo organizacij Socialistične zveze v naši občini se je v obdobju pred kongresom zelo pojačalo. In sicer na vseh področjih. Občinski odbor Socialistične zveze je v tem obdobju usmeril svojo dejavnost predvsem na utrjevanje krajevnih organizacij. V tem obdobju se je povečalo število članov za 23 odstotkov, tako da je sedaj vključeno v SZDL preko 65 odstotkov voliv-

cev. Brez dvoma je to lep uspeh, vendar so še večje možnosti. Krajevne organizacije so tudi sklenile, da bodo letos vključile v članstvo Socialistične zveze najmanj 80 odstotkov vseh volivcev. Posamezne krajevne organizacije pa imajo že sedaj večletnih preko 90 odstotkov vseh volivcev — tako na primer Sedraž in še nekatere.

Zelo živahno pa je postalo delo krajevnih organizacij neposredno po V. kongresu. Krajevna organizacija Rečica je napovedala tekmovanje vsem ostalim organizacijam v občini. To tekmovanje bo med drugim zajelo tudi prizadevanje za vključevanje novih članov v Socialistično zvezo, prostovoljno delo pri lokalnih akcijah, organizacijo tečajev in predavanj, ureditev društvenih prostorov in podobno.

V tem in v naslednjih mesecih bodo po vsej občini krajevne organizacije pripravile sestanke, kjer bodo člani občinskega odbora poročali o delu V. kongresa SZDL. V tem času bo tudi občinska konferenca, na kateri bomo obravnavali kongresni material in po razpravi sprejeli lokalnim razmeram ustrezne sklepe.

PRAZNOVANJE DNEVA BORCEV V SLOV. KONJICAH

Občinski odbor SZDL v Slovenskih Konjicah je že razpravljal o pripravah na praznovanja dneva borca, ki bo 4. julija. Razpravljali so tudi o izvajanju sklepov V. kongresa SZDL.

lovarna nogavice in drobna konfektija

POLZELA

Zaupanje za požrtvovalno delo

Pred dnevi se je prvič sestel novi delavski svet Tovarne emajlirane posode v Celju. Za predsednika delavskega sveta so izvolili Staneta Dobrška, delavca iz surovinskega oddelka. Razen tega so razpravljali še o nekaterih tekočih problemih in naglah, ki jih je sprejel še stari delavski svet. Sklenili so, da bo najnujno letos posvetiti največjo skrb izvajanju rekonstrukcije tovarne in pri tem nenehno paziti, da vsled obnove tovarne ne bi bilo zastojev v proizvodnji. Istovrstno so se tudi odločili,

da bodo delavci v poletnih mesecih dobivali čaj.

VAJENCI PRIPRAVLJAJO RAZSTAVO IN DRUŽABNO PRIPREDETEV

V Zalcu pripravljajo vajenci razstavo. Enajstega junija bodo pripravili družabno prireditev s programom. Takrat bo najboljšje vajuence žalske občine sprejel tudi predsednik občinskega ljudskega odbora.

KOMISIJA ZA USLUŽBENSKE ZADEVE PRI OKRAJNEM LJUDSKEM ODBORU CELJE razpisuje naslednje delovno mesto:

referenca

za dohodke iz gospodarstva v okrajni Upravi za dohodke oddelka za finance OLO Celje

Pogoj: višja ali srednja strokovna izobrazba s prakso. — Interesenti naj vložijo pismene ponudbe z navedbo kvalifikacije in dosedanje zaposlitve v 15 dneh po objavi v urad tajnika pri Okrajnem ljudskem odboru Celje. — Družinsko stanovanje zagotovljeno.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR CELJE Komisija za uslužbenske zadeve

ENO VPRAŠANJE O OTOKU

Pet odgovorov na Otoku

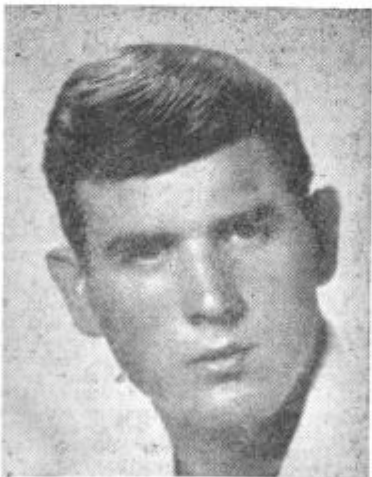
V aprilu letos je mladina iz Celja začela s prostovoljnimi deli za ureditev mesta. Tedaj so začeli na Otoku. Na mali svečanosti je govoril predsednik občinskega ljudskega odbora Franc Rupret. Ze tedaj pa je bila očitna čudna ignoranca Otočanov. Na otvoritveni svečanosti je bilo le nekaj ljudi in še to le oni, ki so slučajno prišli mimo.

Od tedaj se ni mnogo spremenilo. Otočani so se sicer na raznih sestankih mnogo prerekli. O tem kako bodo delali, če bodo sploh delali in kje bodo delali? Končno pa je ostalo pri starem. Na Otoku dela mladina, ljudje pa, ki so dobili stanovanja, mnogokrat gledajo na razrto naselje in čakajo, da jim ga bodo drugi uredili. Kaže, da je največja napaka, da so se v Celju vodilni ljudje odločili, da bodo uredili ta novi predel mesta. Verjetno bi se pre-

bivalci počasi naveličali blatne okolice in se vsi zavzeli za ureditev.

Zanimivo pa je še drugo vprašanje. Kako gledajo nekateri prebivalci naselja Otok na mladince, ki jim urejujejo naselje. Morda bo krivično, če bi zadevo splošno, vendar posamezniki mečejo slabo luč na vse prebivalce Otoka.

Ta dan, ko smo obiskali mladince pri delu, smo zastavili isto vprašanje — kaj menijo o delu na Otoku in o odnosu prebivalcev do mladine, ki prostovoljno dela? — petim mladincem. Tele odgovore smo dobili.

Fredi Golavšek

smo doživeli že na Otoku, ni, da bi pomagali Otočanom, temveč, da pomagamo urediti mesto. Če bi te obljube ne želeli izpolniti, bi nas na Otoku že ne bilo. Težko je namreč pozabiti zasmehljive obraze na balkonih.

Tončka Jakše: V Celju je mnogo ljudi, ki bi se brez pomiselnja udeležili prostovoljnega dela za

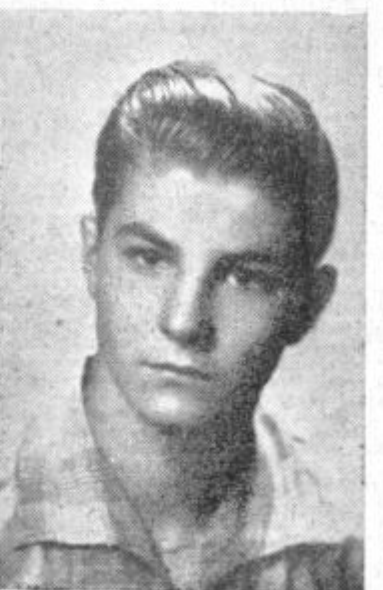
ureditev naselja, le da bi imeli tako lepa stanovanja, kot so na Otoku. Zdi se mi tudi, da bi Otočani drugače gledali na mladino, ki dela, če bi se tudi sami udeleževali prostovoljnega dela.

Peter Jovanovič: Morda bo za odgovor še najbolj značilna tale zgodba: Pred dnevi sem poslal mladince po vodo. Vrnili se je po daljšem času z opravičilom, da je moral po vodo v zadnje nadstropje. Stanovalci mu spodaj kratko malo niso odprli. Še posmehovali so se mu. Ali je komentar res potreben?

Boris Rosina: Večkrat sem med delom slišal opazke na račun našega prostovoljnega dela. Nekaterje so izvenele takole: »Le dajjte, vsaj nam ne bo treba!« Menim, da bi Otočani morali pokazati malo več razumevanja, če že ne hvaležnosti onim, ki namesto njih urejajo njihovo naselje!

Jože Milkavc: Pri skupnem delu mi je vedno prijetno, pa čeprav je delo včasih tudi naporno. Vendar sem na Otoku doživel nekaj nenačelnega: Dva Otočana sta se sončila na balkonu, ko smo mi v bližini delali. Njihov pogovor mi je vzel precej veselja do dela, ta-

ko da se večkrat že vprašam, če je res pametno, da delamo na Otoku. Eden je namreč drugemu precej cinično pripovedoval, češ, še se najdejo osli, ki delajo za druge. Te besede, so na nas delovale kot hladan tuš. Nekaj več smo pričakovali!

Boris Rosina

To so odkriti odgovori petih mladih ljudi, ki so se požrtvovalno vključili v prostovoljno delo, da bi pomagali pri urejevanju mesta. Navdušeno so začeli, vendar je navdušenje minilo. Ni čudno, da je tako!

Komentar k temu ni potreben. Morda pa je le prav, da se ob tej priložnosti spomnimo Velenja, kjer ni bilo ne posmehovanja, ne prerekanja. Tam so si ljudje okolično novih naselij — vse mesto — sami uredili. Pri nas pravimo, da se učimo po dobrih vzgledih in na napakah. V tem primeru pa ne manjka ne enega ne drugega. Lepih vzgledov je v Velenju dovolj, napak pa na Otoku veliko. Le volje je še treba, da se iz tega rodi nekaj dobrega. Eno pa je gotovo, da bi to največ koristilo prebivalcem Otoka. Če ne, bo o problemu Otoka moral razpravljati občinski ljudski odbor. Ne o prostovoljnem delu prebivalcev Otoka, to je naloga organizacij na tem območju, pač pa o tem, ali je smiselno ob tej neprizadevnosti toliko sredstev vložiti za ureditev Otoka (samoopretržna trgovina, nove telefonske linije, nove ceste in podobno). Ta sredstva bi lahko porabili tudi drugje, kjer so končno tudi potrebna in kjer je več volje.